

Շուշանիկ Կուրղինյան

Մենակ կինը

Բ. ԱՐԱՐ

(Գիշեր է. աղոտ փայլում է լուսնկան և իր լույսով ակոսել է ծովի մութ դեմքը. նավակը դանդաղ մոտենում է եզերքին):

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա.

ՋԱՎԵՆ. (Գոն ցատկում է ափ):

Այ քեզ զբոսանք. (Հեղինեին)
Ջղջում, ափսոսանք
Չնետեց նա ձեզ՝
Տրտմեցիք այդպես:

ՆԱՎԱՎԱՐ.— (Նավակը հրելով դեպի ափ):

Միայն անցածին ափսոսում է մարդ.
Վասնզի ներկան թվում է անզարդ:

ՋԱՎԵՆ. (Օգնում է Հեղինեին նավակից իջնելու):

Ասում են մարդիկ, որ առանց նեցուկ
Դժվար է ապրել այս կյանքում անճուկ:

ՆԱՎԱՎԱՐ.— Նայած թե ինչ մարդ:

Յատուկ Պոէմ

ՋԱՎԵՆ . (Հենվելով Հեղինեին):

Ձեզ տալ հրաժե՞շտ . . . թե՞ . . .

ՆԱՎԱՎԱՐ . (Վճռական):

Այդ անհրաժեշտ է . . .

ՀԵՂԻՆԵ . —

(Փաթաթվում է շղարշով):
Ձեզ գիշեր բարի: (Վարձատրում է ծերուկին և անհայտանում):

ՋԱՎԵՆ .

(Նրա ետևից):

Ձեզ էլ հանգիստ քուն (Ծերուկին, հապճեպ)
Գիտե՞ս ով է նա: Խնդրում եմ ասա:
Սիրում եմ հարգել ես շիտակ մարդուն:
Թերևս հույս կա՞, թե ե՞ս ուշ հասա . . .
Սակայն այս գիշեր կմնամ արթուն,
Ծաղրելու ահը վայել ստրկին,
Հանելուկ չէ՞ այս . լոկ մենակ մի կին (Դժվարությամբ խառնում է քսակը և կարկառում ծերուկին):

ՆԱՎԱՎԱՐ .

Ներեցեք, պարոն, ինձ վարձող կինը
Իմ աշխատանքի վճարեց գինը:

ՋԱՎԵՆ . (Նենգորեն):

Այս էլ իմ կողմից . . .

ՆԱՎԱՎԱՐ . Ծեծկված եմ հողմից: ՋԱՎԵՆ .

Յատուկ Պոէմ

(Չլսելով):
Նա միշտ ձեր նավով շրջո՞ւմ է ծովում:

ՆԱՎԱՎԱՐ .

(Նույնպես):
Ու կռվել, կոփվել կյանքի շեկ բովում

ՋԱՎԵՆ . —

(Նույնպես): Մենա՞կ է գալիս, թե՞ ունի ընկեր
Ծանոթ կամ եղբայր, գուցե ամուսի՞ն . . .

ՆԱՎԱՎԱՐ . —

(Անուշադիր):
Միայն լեշեր են ագռավներին կեր,
Արժե և խորհել քիչ դրա մասին: (Թիերն առած գնում է):

ՋԱՎԵՆ .

«Լոկ մենակ մի կի՞ն»
Առեղծվածային և տարօրինակ,
Մե՛րթ լուռ խռովիչ ու մերթ անմեկին . . . (Ծիծաղում է):
Հա՛, հա՛, հա՛, հա՛, ծերն է խորամանկ
Երկուսը նրա,
Որը, հիրավի, չի սիրում հանաք,
Երբ կինը շրջում ջրերի վրա . . .

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ .

(Քարափից իրար հետևից վազում են աղջիկները)

ԱՌԱՋԻՆ

ԱՂՋԻԿ .

Յատուկ Պոէմ

Ինչպես վախեցա (Անզգույշ դիպչում է Զավենին): Ներեցեք խնդրեմ:

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԱՂՋԻԿ . —

Ես էլ գիշերով չեմ իջնի եզերք:

ԵՐՐՈՐԴ

ԱՂՋԻԿ .

(Դիպչելով Զավենին):
Ահ, ներողություն . . . կացեք . . . միասին . . .

ՉՈՐՐՈՐԴ

ԱՂՋԻԿ .

(Զավենին նկատելով)

Ինչո՞ւ եք ցցվել մեր ճամփի վրա,
Գեթ տուն հասնեինք (Զննում է Զավենին) .
Քնա՞ծ եք, պարոն . որպիսի՞ սարսափ . . .

ԶԱՎԵՆ .

(Կտրելով աղջկա ճանապարհը):
Ի՞նչ է պատահել . . . (Ուզում է բռնել):

ՉՈՐՐՈՐԴ

ԱՂՋԻԿ . —

(Խուսափելով)

Յատուկ Պոէմ

Այնտեղ ժայռերին . . .
Ճերմակ շղարշով . . .
Չեմ կարող ասել (Քիչ հանգիստ)
Երգում է մի կին, գուցե թե տեսիլ . . .

ՋԱՎԵՆ . Ճերմակ շղարշո՞վ . . . ու երգը նրա՞ . . .

ՉՈՐՐՈՐԴ

ԱՂՋԻԿ . Ժայռի գագաթին, անդունդի վրա . . . (Փախչում է):

ՋԱՎԵՆ . (Դեպի ժայռերը գնալով)

Իսկ ինձ ասում էր, թե լալ ու երգել
Արատ են երկու
Կյանքի մեջ անգեն, անիմաստ հոգու . . . (Գնում է)

(Նույն տեսարանը: Արևը դեռ չի ծագել: Մշուշի մեջ կորել են ափերն ու ջրերը: Նավավարը շտապով գալիս է թիերը ուսին, լվացվում, աղոթում և դժվար քողարկելով իր հոգեկան հուզումը, նստում է քարի վրա և սաստիկ ծխում:

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա .

ՆԱՎԱՎԱՐ .

Խենթացել եմ,
Թե՞ դև է փռվել խեղճ սրտիս վրա,
Ջնջում է կյանքիս տարիները շատ,
Որ օրը աչքիս երազ երևա:
Որ ես ցնորվեմ . . . (Լռում է մի պահ)
Թե՞ հուր է ընկել իմ պաղ սրտի մեջ,
Վառում է ինչ-որ կար այնտեղ թաքուն,
Թե՞ կյանքն անիրավ, հեքիաթ սնամեջ,
Հավերժ անպատիժ պիտ ծաղրե մարդուն . . .
Թե՞ . . . (Մեղմ) դեռ չվատնես անսուտ մի կորով,

Յատուկ Պոէմ

Չապրած հեշտանք մի . . .
Թե՞ մի ջերմություն ապրողին հատուկ
Այնքան հմայիչ ամեն հասակի,
Որ գերում հայտնի, շղթայում ծածուկ՝
Սիրտս կը համակի:
Խենթացել եմ ես . . . (Շրջում է մոլոր ու նորից նստում)

Ինչ լավ է այսպես:

Ինչ-որ ընկել է իմ ուսերից վար,
Ինչ-որ հրում Է՝ թռչեմ թևավոր
Ու ոչինչ դժվար,
Ոչինչ ահավոր

(Մտածկոտ ուղղում է նավակը, հարմարեցնում և լաթով սրբում նստարաններն ու հատակը)

Թե սիրո համար օրենքներ չկան,
Սերն ամեն դեպքում հզոր է կամքից:
Այսպես խանդակաթ ու այսպես անբիծ
Գուցե սիրեի ես իմ աղջկան՝
Չգիտեմ ոչինչ:
Մրրիկ է լափել մտքերս բոլոր
Եվ բախտավոր եմ և շշմած մոլոր:
Մերթ խանդն է մաշում գործած մեղքի պես
Խենթացել եմ ես . . .

(Նստում է նորից և գլուխն ափերի մեջ առած մնում է այդպես):

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ.

(Գալիս է Հեղինեն վերարկուն հագին ու գլխաբաց)

ՀԵՂԻՆԵ. (Գոհ)

Յատուկ Պոէմ

Տեսնո՞ւմ ես, եկա ծագեցի ափում
Արևից էլ վաղ

(Ծերուկը ցնցվում է և ոտքի կանգնում . Հեղինեն թփերի վրայի ցողը նկատելով):

Իսկ գիշերը սև արցունք է թափել
Իր փառքին, ավա՛ղ:

ՆԱՎԱՎԱՐ. (Ողջունելով):

Ապրես . . . աղջիկս . . . ատիր եղկելի
Ծուլությունը միշտ,
Երկար օրվա հոգսն է լի ու լի,
Վաստակը անվիշտ:

ՀԵՂԻՆԵ. (Ժպտալով դիտում է ծերին)

Չգիտեմ ինչու՝ լսում եմ ես քեզ:

ՆԱՎԱՎԱՐ. (Շփոթվում է)

Նույնը հայտնելու միտքն ունեի ես:

ՀԵՂԻՆԵ.

Այսպես աչալուրջ դու ինձ կհոգաս,
Չես ուզում փոշի ինձ վրա (Ծիծաղում է)

201 Ամեն օր թարմ ձուկ, զբոսանք ծովում . . .

ՆԱՎԱՍԱՐ . (Սրտնեղ)

Դե՛հ, թող . . . շուտ արա
Միայն ծառային տերն է գովում
Իսկ ես . . . (Նկատելով Հեղինեի ձեռքի տետրակը)
Ի՞նչ է այդ:

Յատուկ Պոէմ

ՀԵՂԻՆԵ . Տետրակ և մատիտ

ՆԱՎԱՍԱՐ . (Զարմացած)

Թո՛ղ, աստված սիրես . «Ծով նկարելու»
Չգիտես հարգել ոչ մի վեհություն,
Խոնարհվել հլու
Մեծության առաջ:
Փայտի կտոր թղթի հետ առած
Դու հանդգնում ես ծո՞վ նկարելու:

(Հեղինեն ծիծաղում է . ծերը փնթփնթալով կապում է թիերը որևի ծագումը նկատելով)

Կուզեի տեսնել ծագումն արևի . (Հպարտ ցույց է տալիս)
Գուցե ծովի պես նա էլ նկարիդ լավ նյութ կերևի:

ՀԵՂԻՆԵ . (Վազելով առաջ)

Օ՛հ, ինչ պերճություն . (Երկրակամարը շառագունում է և դուրս է սահում արևը)
Ի՛նչ գեղեցկություն

Օ՛հ, ի՛նչ վեհություն . . . (Ծերունին մերթ արևին է նայում, մերթ Հեղինեին)

Որպեսի՛ շքեղ տեսարան, պատկեր . . . (Բռնում է ծերունու ոևից ու լուռ դիտում)

Արև պաշտեինք . . . առավոտ կանուխ
Լուսեղեն գնդի շողերի առաջ
Աղոթք սրտաբուխ
Ցնծություն, հառաչ,
Երգ, սաղմոս, մորմոք
Հղեինք նրան . . .
Չերկմտեր ոչ ոք:
Նրա գոյության
Մաշող կասկածոտ,

Յատուկ Պոէմ

Ու ամեն առտու
Ոսկի լույսը ծով,
Լույսին հուսատու

Ողջունեինք մենք:
Հոգնած գիշերի
Մթից սև ունենք
Լոկ լույսին գերի,
Մաշենք օրը ճնշող կարգերը:
Մենք ժիր բերկրալից
Հուսով պսակված,
Որ վաղը նորից
Կը ծագի աստված,
Կառաքե լույս հույս . . . (Խաչում է ձեռքերը կրծքին):

ՆԱՎԱՎԱՐ .

Խոսքդ է իմաստուն
Ու անփորձ տարիդ,
Տեսնել միշտ աստծուն,
Բախտը ճշմարիտ:
Իսկ երբ ապրել ես մի կյանք անգորով,
Սպասել անհույս մենակ ու խռով,
Ո՛չ, ո՛չ, թ ող մնա աստված անքննին,
Անհասանելի,
Անտեսանելի . . .
Որ օրն էլ լինի և ինձ տանելի,
Նորից սպասեմ, հուսամ, որոնեմ:
Ես էլ (Հուսահատական շարժումով հրում է նավը և մտնելով մեջը, սպասում):

ՀԵՂԻՆԵ . — (Կարեկից)

Որ դու էլ . . .

Յատուկ Պոէմ

ՆԱՎԱՎԱՐ . — (Մոայլ)

Ողջ տեղ չթողիր . . . խառնում ես անհոգ
Մոխիրները պաղ . . .

ՀԵՂԻՆԵ . (Զարմացած)

Մի՞թե աստծու . . .

ՆԱՎԱՎԱՐ . (Անուշադիր)

Նստի՛ր . . .

ՀԵՂԵՆԵ . (Հետաքրքիր)

Խառնում եմ անհոգ մոխիրները պա՞ղ . . .

ՆԱՎԱՎԱՐ . (Տրտում)

Դեպի ա՞ջ, թե՞ ձախ:

ՀԵՂԻՆԵ . — (Ենգզորեն)

Ուղիղ դեպի ծով:

ՆԱՎԱՎԱՐ . — (Զարմացած)

Կատա՞կ ես անում:

ՀԵՂԻՆԵ . Օ՛հ, ամենևին

ՆԱՎԱՎԱՐ . — (Մեղմ) Զարմանալի Է . երեք ամիս Է Ափն էի քերում,
Զարմանալի Է . . .

ՀԵՂԻՆԵ . Այդ ի՞նչ է արդյոք

ՆԱՎԱՎԱՐ . (Ժպտալով) Քո անվախության դրդապատճառը .

Յատուկ Պոէմ

ՀԵՂԻՆԵ . (Նստում է) Աղոթքից հետո անվախ եմ լինում . . .

ՆԱՎԱՎԱՐ . — (Շարժում է թիերը)

Քեզ չեմ հասկանում .
Աղոթեցիր ո՞ւմ,
Ե՞րբ կամ որտե՞ղ:

ՀԵՂԻՆԵ . Քիչ առաջ, այստեղ . . . (Նավավարը զարմացած նայում է նրան արագ թիավարելով):

Յատուկ Պոէմ